

Nr 210.

Av herr **Bengtsson** i Norup, *om skrivelse till Kungl. Maj:t angående framflyttande av straffbarhetsåldern.*

Det är ett sorgligt faktum, att brottsligheten bland vårt lands ungdom förer ett betydande antal femton- och sextonåringar inom fängelsernas murar. Många av dessa unga äro ännu nästan barn.

Visserligen föreskriver den nya verkställighetslagen, att fånge, som vid straffets början ej fyllt tjugu år, skall avtjäna straffet helt eller delvis i huvudsakligen för yngre fångar avsedd straffanstalt, såvida det ej med hänsyn till strafftidens korthet, straffets art eller omständigheterna i övrigt finnes olämpligt. Härigenom har åstadkommits, att de unga fångar, som hava så pass lång strafftid att deras transporterande till ett ungdomsfängelse kan ifrågakomma, kunna göras till föremål för en efter deras ålder mera passande behandling. Men det kvarstår dock att även dessa såsom straff- eller fängelsefångar nödgas känna bördan av den skam, som i det allmänna medvetandet vidlåter den sålunda straffade. Att hålla ett barn i fängelse kan ej sällan medföra, att det unga sinnet berövas självtillit och hopp: det kan vara att stänga gossens eller flickans väg till framtida lycka och samhällsnyttig verksamhet. Fortsatt brottslighet kan därav bliva en följd.

Detta har ock av lagstiftaren insetts, då för vissa fall beretts möjlighet att utbyta frihetsstraffet mot tvångsuppfostran. Den villkorliga domen befriar också mången ung brottsling från straffets undergående. Men ifrågasätts kan, om icke ett ytterligare steg bör tagas; om icke femtonåringen, kanske också sextonåringen helt bör undandragas möjligheten av straffarbete eller fängelsestraff.

Utkastet till ny schweizisk strafflag stadgar, att den unge brottslingen, om han fyllt fjorton men ej aderton år, skall intagas i tvångsuppfostringsanstalt eller, om han är så sedligt fördärvad att han icke där kan förvaras, i en särskild korrektionsanstalt. Enligt motförslaget

till ny tysk strafflag skall gärning, som begås av någon i nämnda ålder, vara strafflös, om gärningsmannen vid handlingens förövande icke ägde förmåga att riktigt bedöma dess betydelse för rättsordningen och dess konsekvenser för honom själv. I professor Carl Torps utkast till ny dansk strafflag förklaras sådana handlingar strafflösa, vilka företagas av barn under fjorton år eller av personer mellan fjorton och aderton år, när det med hänsyn till handlingens art och gärningsmannens personliga utveckling må antagas, att han saknat nödig mogenhet till att bedöma handlingens rättsliga eller samhällseliga betydelse.

Enklast och mest tilltalande synes ifråga om de yngsta brottslingsgrupperna vara att i varje fall ersätta straffet med behandling i skyddshem eller med tvångsuppfostran såsom enligt det schweiziska förslaget. Skulle emellertid sådant finnas olämpligt, kunde den väg följas, som anvisas av de ovannämnda tyska och danska förslagen.

Enligt gällande svensk lag användes skyddshemmet för den minderåriga, vilken ej nått straffbarhetsåldern. Tvångsuppfostran användes i vissa fall för den unge, som överskridit nämnda ålder vid den brottsliga gärningens begående.

Genom framflyttande av straffbarhetsåldern skulle skyddshemmets användning utsträckas till även något äldre personer än för närvarande är fallet. Måhända finnes detta olämpligt. I sådan händelse torde tvångsuppfostran kunna i stället anlitas, en form som av vissa skäl lär vara att föredraga i fråga om den, som hunnit något högre ålder.

Att såsom nuvarande lag från tvångsuppfostran utesluta den unge, som begått svårare brott, synes knappast välgrundat i fråga om femton- och sextonåringen. Även å en sådan måste uppfostran verka bättre än straff; och om tvångsuppfostran tillmätas i avsevärd tid, har även den ett avskräckande inflytande, helt visst lika stort som ett i allmänhet kortvarigare straff.

Före inträdandet av den numera iakttagna stora tillökningen i de unga brottslingarnas antal, däröver siffror ännu ej finnas tillgängliga, intogos i straffanstalterna för undergående av straffarbete följande antal unga, nämligen i åldern av

	1914	1915	1916
15 år	6	10	13
16 »	32	19	33
17 »	49	51	43
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	Summa 87	80	89

Under anhållan att framdeles få utfylla dessa sifferuppgifter med sådana rörande år 1917 samt i fråga jämväl om fängelsefångarna, tillåter undertecknad sig föreslå,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning, huruvida icke genom straffbarhetsålderns framflyttande från femton till sexton eller eventuellt högre åldersår unga personer inom sådan åldersgräns må kunna befrias från straff för gärningar, som av dem begås, varjämte bör tagas i övervägande, huruvida och i vilken ordning tvångsuppfostran i stället bör ådömas eller annat förfarande, såsom intagande i skyddshem, gent emot dem anlitas.

Stockholm den 26 januari 1918.

Sv. Bengtsson.
